

ZGODNJA DANICA.

Katolški cerkveni list.

Vrednik: Dr. Janez Krizostom Pogačar.

№ 23.

V Četertik 7. Rožniga cveta.

1849.

Kratki premislilki

iz s. evangelija za drugo nedeljo po binkoštih. (Luk. 14, 16–24.)

Ko je bil Jezus enkrat pri nekim farizeji v gostjah, je pri tej priložnosti gostem prijazne in lepe nauke dajal. Govoril je od ponižnosti, de kakor v gostjah ne smemo ošabno perviga sedeža iskati, tako moramo tudi v vsih družih rečeh ponižni biti; govoril je od dobrotljivosti, kako dobro je namreč, de ne vabimo le imenitnih in bogatih prijatlov, ampak tudi reveže in ubožce k sebi v gostje, de revežem in ubožcam radi pomagamo, in se tako vredne sturimo kdaj v nebeške gostje vzeti biti. — Nekdo iz gostov, ki je te nauke zvesto poslušal, je rekel: „Blagor mu, kdor bo gost v kraljestvu božjim!“ Za to lepo besedo je Jezus hitro prijel, in je to priliko povedal: „Nekdo je napravil veliko večerjo, in jih je veliko povabil na njo. In je poslal hlapca povabljene poklicat, in jim povedat, de je večerja že pripravljena. Povabljeni pa so se izgovarjali eden za drugim, de ne morejo priti; eden je kupil pristavo, in jo je mogel iti gledat, eden je kupil petero vol, in jih je mogel iti poskušat, eden se je oženil, in spet ni mogel priti. Gospod je bil hudo nejevoljin nad temi ljudmi, in pošlje hlapca po ulicah in tergeh celiga mesta poklicat ubožcov, kruljevih, hromih in slepih, in ker je gostov še manjkalo, reče hlapcu iti vun iz mesta, in pripeljati ljudi, ktereколи bo našel, de se

gostivnica napolni.“ S to priliko je hotel Jezus sploh reči, de ni zadosti, če mi le želimo v nebeško veselje priti, in če unim blagre dajemo, kateri se v nebeških svatih veselje, temuč de si moramo vse prizadeti, de v nebesa pridemo, in de se ne dajmo zavoljo posvetnih skerbí in zavoljo družiga nevredniga poželjenja od prizadevanja za nebesa odverniti. Bog je res neizrečeno dober, in nas je vse v nebeške gostje povabil, nas tudi kliče po svojih hlapcih in služabnikih; ali kaj pomaga, če mi sami za nebesa ne maramo, in se le v posvetni skerbi in v razujzdano veselje tega sveta pokopujemo?

Vender pa prilika od velike večerje ne pomeni le večniga zveličanja v nebesih, temuč tudi katolško cerkev, ki jo je Kristus postavil, in pa sveto večerjo, ki nam jo je Jezus v zakramentu svetiga rešnjiga Telesa v svetim Obhajilu pripravil.

Judje, izvoljeno ljudstvo božje, so bili, kakor mestnjani, prvi poklicani v kersansko cerkev, v vero svetiga evangelija. Hlapec, kteriga jim je bil Bog poslal, je bil Jezus sam, ki je podobo hlapca nase vzel. Ker so se imenitni Judje, farizeji in judovska duhovšina branili in izgovarjali, so bili poklicani ubogi in zaničevani ljudje, kakor bolniki, hromi in slepi, namreč ponižni učenci in aposteljni Jezusovi. Ker pa teh tudi se ni bilo dosti, so bili poklicani tudi drugi ljudje zunej mesta, to je ajdje in nejeverniki, ljudstva, ktere so bile zunaj pregraj in mej judovskega kraljestva. Jezus nič

ne pové, de bi bil hlapec nazaj prišel povedat, kaj je opravil, ker je poklic nejevernikov delo, ki cele stoletja terpi, in še zdaj ni dokončano, ker se keršanska vera še zdaj po celim svetu nejevernikom oznanuje.

Med temi poklicanimi nejeverniki smo tudi mi, kristijanje, ki smo bili v zakramentu svetiga kersta v keršansko cerkev vzeti. O kako srečni smo mi, ki smo v keršanski cerkvi kakor na veliki večerji, kakor v gostjah, kjer imamo v naukih in zakramentih svete cerkve obilno hrane in življenja za svojo dušo! — Nekaj nas mora pa vender zmeraj skerbeti, de bi namreč po duši ne zboleli, de bi se duhovne jedi božje besede in svetih zakramentov naši duši ne uperle, ali ji netečne ne postale. Kaj bi pomagalo bolniku, ko bi bil na nar bolj veselo gostarijo povabljen, če pa ne more ne jesti, ne piti, ne z drugimi gostmi se veseliti. Taka se godi vsakimu na duši bolnimu kristijanu; desiravno je miza keršanske cerkve z nar boljšimi jedmi za življenje duše obložena, se mu vender nobena teh jedi ne prileže, so mu clo zoperne, in če jih tudi v sé vzame, nimajo teka pri njem. Med tem, de se drugi, zdravi kristijanje hranijo z nebeško hrano božjih naukov in gnad, na duši bolan grešnik klavern sedi, in poželi družih škodljivih jedi, ktere njegovi duši ne življenja, ampak večno smert prinesejo.

Prilika od velike večerje pomeni pa tudi sveto večerjo, v kateri nam Jezus pri svetim Obhajilu svoje sveto Telo in svojo sveto Kri v življenje naše duše daje. To je pač velika in sveta večerja, na katero jih je veliko povabljenih. Velika večerja je to, ker je pri njej obilno jedi in gnade ne le lačnih in žejnih duš nasititi in napojiti, temuč tudi site in napojene obilniši pokrepčati in razveseliti. Velika večerja je to, kjer se ne nasiti samo telo za en dan ali za nekaj časa, temuč kjer naša duša dobi jed in pijačo za večno življenje. „Kdor moje meso je, in moja kri pije, ima večno življenje, in jaz ga bom obudil posledni dan“ pravi Jezus. Veliko jih je povabljenih na to večerjo, ker smo kristijanje vsi povabljeni, in nobeniga ni, kateri, če je v skrivnostih svete vere zadosti podučen in v zakramentu svete pokore svojih grehov očišen, bi mogel reči, de njemu ta sreča ni dana. — Ali kaj, ko jih je le veliko kristijanov, kateri se po zgledu unih v gostje povabljenih le izgovarjajo in od svete mize božje le preveč dolgo časa odtegujejo! Kaj, ko jih je le veliko, kateri se s posvetnim in pregrešnim življenjem tako velike sreče nevredne delajo, in si za to tudi sami ne upajo k božji mizi pristopiti, in si vender nočejo nič prizadeti, de bi se s poboljšanjem življenja in z resnično pokoro te neprecenljive sreče vredne in deležne storili! Kako ljubeznivo nas kliče Jezus, ki pravi: „Pridite k

meni vsi, kateri se trudite in ste s težavami obloženi, in jaz vas bom poživil“. Pa kako nehvaležno in zanikerno se tisti kristijanje obnašajo, kateri glasu svojiga božjiga učenika in pastirja nočejo slišati, in njegovo sveto večerjo v nemar pušajo in zaničujejo!

Izgovori povabljenih v evangelii so tudi izgovori današnjih kristijanov, s kterimi se izgovarjajo, de ne morejo na pojedino priti, de ne morejo svojiga življenja po naukih svete vere ravnati. Njih zadržki so posvetne skerbí, posvetno in tudi razujzdano življenje. V očeh sveta se namreč vidi, de je pred vsem drugim nar poprej treba skerbeti za časno življenje, za premoženje, za časno srečo in dobičik, za dobrote in za veselje, ktero nam svet more dati; kar čez to še časa ostane, se še le sturi tudi kaj maliga za Boga, za dušo, za molitev ali službo božjo. Nauki sveta so ravno nasproti naukam Jezusovim, ki pravi: „Išite nar pred božjiga kraljestva in njegove pravice, vse drugo vam bo priverženo“. — O de bi pač premislili taki posvetni kristijanje, de s takim življenjem, de z zaničevanjem naukov in gnad katolske cerkve tudi svoje večno zveličanje zametujejo. O de bi se pač ustrašili besedi svetiga evangelija, ktere je Gospod rekel: „Povem vam, de nobeden unih mož, ki so bili povabljeni, ne bo okušal moje večerje.“ P o t o č n i k.

Previdnost božja naša pomoč in tolažba.

(Dalje.)

2. Otetba nedolžnosti.

Mati svetiga Ludgerja.

Mati svetiga Ludgerja, aposteljna Frizije in Saksonije, in potem škofa v Münstru na Vestfalskim, je bila — komej rojena — že v smert odločena, pa od božje previdnosti ohranjena, de je v svojih sinovih in hčerah katolski cerkvi v prid služila. Nje stara mati namreč je bila malikvavka, in po neki med malikvavskimi Frizi navadni, neusmiljeni vraži je bilo staršem in predstaršem dovoljeno, otroka umoriti, dokler je še na maternih persih sesal, in torej še nič vžil ni. Grozovitno razkačena, de je nje zetnja doslej le hčere dobila, je malikvavska babura, ko se je ta ravno spet razločiti imela, enimu svojih služabnikov ukazala, rojeno dete, ako bi spet deklíč bilo, v vedru vode v ta namen perpravljenim precej utopiti. Česar se je ajdovska starka bala, se res zgodi, in služabnik, ki je to grozovitno povelje dobil, tudi precej zaukazano naročilo dopolnit gre. Že je zgrabil otročiča za noge, de bi ga na glavo v vodo utopil. Pa mala stvarica se z ročicama za okraj vedra poprime, in se mu čudama vpira, dokler neka soseda pride, ki

je vse to v sercu ginjena gledala. Od usmiljenja prevzeta hlapcu dete iz rok popade, teče z njim v svojo hišo, in mu neutegama malo medu vžiti da. Tako je bil otrok otét. Brez skerbí ga je dobra žena zdej materi nazaj nesla, ker ko je otrok že malo živeža dobil, tudi malikvavki ni bilo več dovoljeno, ga umoriti. Ta tako rekoč s čudežem v življenji ohranjena deklica je bila potim mati dveh svetih škofov, namreč svetiga Ludgerja in svetiga Hdegrima, in njene hčere so bile matere več razsvetljenih in z dušnimi darmí od Boga posebno obdarovanih škofov. Tako je Bog posebno nedolžnosti varh, in zlasti človeka otéva in varuje, kogar po svoji modri previdnosti v spolnovanje svojih svetih namenov odloči.

3. Božje varstvo do oseb njemu posvečenih.

Sveti Pavlin ob oropanju Nolskiga mesta.

Ko so pod kraljem Alarikom Gotje na Italijansko perderli, so se tudi mesta Nole polastili. Nolski škof je bil tistikrat sv. Pavlin, kateri je vse svoje premoženje ubogim razdajal. Lakomnosti in tolovajstvu divje trope nič oditi ni moglo. De bi tiste, per katerih so denarja in dragin najti upali, perpravili, jim obstati in povedati, kje svoje zaklade spravljene imajo, so jih na tezavnico devali, in še drugači z njimi neusmiljeno ravnali. Škofu Pavlinu je ravno to nar težji djalo, de bi ga zavolj denarja mučili (martrali). „Gospod, ti veš, je k Bogu molil, kje so moji zakladje; ne dopusti, de bi me zavolj denarja terpinčili!“ In glejte! nobeden tih divjakov se škofa ni polotil; in sv. Avguštin dopoveduje, de se na celim Italijanskim, koder so se tolovajski Gotje vlačili, ti divjaki nikogar dotaknili niso, kdor je iz ljubezni do Jezusa in njegoviga sv. evangelija v radovoljnim uboštvu živel. „Kdor v zavetji Narvikšiga prebiva, je vedno v božjim varstvu.“

4. Odvernitev velikih nesreč po oblagodarjenih služabnikih božjih.

a) Sr. Lupo reši Trojansko mesto.

Na enako vižo, kakor je papež Leon Veliki Rimsko mesto silniga napada in oropanja sovražnikov rešil (kar je že v cerkvenim časopisu lanskiga leta povedano bilo), je tudi sv. škof Lupo s svojo zaupno molitvijo in neprestrašeno serčnostjo mesto Trojo otél. Ko je namreč kralj Atila, šiba božja imenovan, s svojo divjo trumo po Galii rojil, in z ognjem in mečem vse pokončeval in razdeval, je opomnjeni sveti škof goreče k Bogu molil za ohranjenje tega mesta; potim pa gre ves po škofovsko opravljen, in od vse duhovšine svoje cerkve spremljevan, sovražniku, ki se je bližal, s serčnostjo naproti. Do Atila pridši ga tako odgovori; „Ti, kateri si toliko kraljev premagal, toliko

narodov sebi podvergel, toliko mest se polastil in jih razdjal, in celi svet v svojo oblast spraviti hočeš — povej, kdo si?“ — „Jez sim Atila, šiba božja“, kralj Hunov odgovori. „Kdo se hoče, sv. Lupo besedo poprime, kdo se more vstaviti šibi mojiga Boga! Ti, ki jo v svojih rokah imaš, le pridi tedej v naše mesto, in delaj s šibo božjo, kakor Bog hoče, de z njo delaj“. Presunjen po tih besedah in po častitljivosti škofa se grozovitnež vprijazni, in mestu perzanesiti obljubi. Mirno je šel potim Atila skoz Trojo s svojo vojsko; nobeden njegovih Hunov ni smel iz versti se ganiti, in nobeden mestnih prebivavcov ni bil ne sam, ne v svojim premoženji clo nič poškodovan ali žaljen. Od tod se je potim po celi Galii govorica zanesla in raztrosila, de so hiše in prebivavci Troje na enkrat čudama Hunam nevidni postali, in de so zatorej brez vsiga divjanja in razsajanja mirno skoz mesto naprej šli.

b) Moliter mladenca Patricja.

Božja previdnost je dopustila, de je sv. Patrici v svoji mladosti od derhali Irskih tolovajev na Irsko v sužnost odpeljan bil, kjer je per nekim nečloveškim divjaku po planinah in gojzdih njegovo živino pasti, in velikrat cele noči na močvirji pod milim nebam prebiti mögel. Šest let je tako v sužnosti živel, se je Irškiga jezika naučil, in v sanjah opomnjen gre potem h kraju morja, najde ravno odrinuti pripravljeno barko, ter prosi in prositi nejenja, dokler ga vanjo vzamejo. Barka na pustim, praznim okraju škotije obstane. Jedila, ki so jih sabo imeli, so kmalo povžili, in dva dni so se že po pušavi klatili, brez de bi bili kako človeško prebivališče osledili. Od lakote terpinčeni mu njegovi tovarši, ki so vsi neverniki bili, zdej v ti sili k svojimu Bogu obrniti se ukažejo. Zakaj, mu pravijo, če je Bog kristjanov vsigamogočen, in vse resnično, kar od njega nam dopoveduješ, nas bo tudi zdej smerti glada otel. Poln živiga zaupanja jih Patrici zagotovi, de će se v svojih sercih z njim k edino pravimu Bogu obernejo, jim je porok, de bodo iz te nadloge kmalo rešeni. On sam zdej nati-hama moliti začne, in še ura ni pretekla, ko številna čeda divjih prešičev do njih pride. Česar so želeli, zdej v obilnosti imajo. Celo pot, ki je še 24 dni terpela, jim potlej jesti ni več manjkalo; in ko so vse to povžili, so bili že na meji z ljudmi naseljene, obdelovane, rodovitne okolice. — Enkrat se je Patrici pod neko sterno goró k počitku na tla vlegel; kar se velik kamen z verha odterga, proti njemu vali in ga streti žuga. Po božjim navdihnjenji imé preroka Elija zakliče, kamen se od njega v stran zavalí, in tako je bil otet smertne nevarnosti. Potem je duhovski stan nastopil, je skle-

nil za oznanovavca svetiga evangelija na Irsko se podati, in je bil pred svojim odhodom škof posvečen. Gospod je bil z njim, je blagoslovil vse njegove besede in dela, de je skor celi narod h keršanski veri spreobernal.

(Dalje sledi.)

Zgodbe katoliške cerkve.

Spisal Peter Hieinger.

(Dalje.)

Perva doba.

Začetik cerkve po Kristusu in aposteljnih.

Drugo poglavje.

Djanje aposteljnov in učencov Jezusovih.

27. Poklic nevernikov v Jezusovo cerkev: s. Pavel spreoberajen v aposteljna nevernikov.

S. Peter je v času preganjanja svoj pastirski stol v Antiohii postavil (krog l. 35 po Kr.), in je bil ondašnje cerkve prednik skozi sedem let; vonder stanovitniga prebivališa on ni imel v tem mestu, temuč je šel okrog po mestih Judovskih, in je verne poterdoval, nove družbe spreobernjenih v red deval, in bolnike obiskoval in ozdravljaj. Med temi čudeži je posebno pomniti ozdravljenje bolniga moža v Lidi, z imenam Eneja, kateri je bil že osem let mertvoudin; in pa obujenje pobožne vdove Tabite v Jopi, za katero so ubogi s. Petra prosili, de bi jo obudil, ker jim je veliko dobriga storila. Mesto Jope je bilo več časa stanovališe s. Petra, kjer se je per nekim usjarji, Simonu po imenu, deržal. V Jeruzalemu je bil ta čas in pozneji s. Jakob, s priimkam mlajši, prednik ali škof verne družbe; drugi aposteljni pa so se nekaj v Jeruzalemu deržali, večidel pa so šli okrog po mestih, in so s. evangeli pridigvali.

Do tega časa se neverniki niso v sveto cerkev sprejemali, razun ako so se postavi Mojzesovi popolnoma podvergli, in obrezati dali; po misli Judov namreč je bila le Mojzesova postava pot v kraljestvo Mesijevo. Ko pa veliko Judov svete vere ni hotlo sprejeti, tu so se tudi nevernikam vrata v Jezusovo cerkev odperle. S. Petru, ko se je v Jopi mudil, je bila eniga dne med molitvo prikazinj, de naj od nečistih, Judam prepovedanih žival kolje in je; kar ga je imelo učiti, de je tudi nevernikam, ki niso bili obrezani, ne v očeh Judov čisti, pot v božje kraljestvo odperta. Bil je rimski stotnik Korneli, kateri desiravno ne obrezan, pa veri v eniga praviga Boga vdan, je bil prvi izmed nevernikov v Jezusovo cerkev poklican. Med molitvo mu je namreč angel ukazal, poslati po s. Petra; in ko je s. Peter prišel, in govoril od Kristusa, je s. Duh padel na Kornelija in na vse, kateri so bili v njegovi hiši zbrani. In tedaj ni bilo nobe-

niga dvoma, de se tistim sme s. kerst podeliti, kateri so s. Duha kakor verniki prejeli, desiravno se niso Mojzesove postave deržali. Zdaj se je še veči žetev za oznanovavce s. evangelija odperla, in posebno je bilo v Antiohijskim mestu, kjer je veliko malikovavcov vernih postalo, in se k Gospodu spreobernilo. Kar je rast cerkve v krajih od Jeruzalema odložnih pospeševalo, je bil pokoj, ki so ga verni vživali; ko nasprot v poglavitnim Judovskim mestu preganjanje ni hotlo nehati.

Ta pokoj bi bil pa kmalo imel podert biti; Savel, ki se potem Pavel imenuje, je pihal silo in morijo zoper učence Gospodove; presilno vnet za vero svojih očetov je z nevoljo gledal, de se nova vera tako naglo razširja. Bil je iz rodu Benjaminoviga, rojen v Tarsu, poglavitnim mestu v Cilicii; tukej si je dosti greške vednosti pridobil. Pozneji je dosegel viši učenost Mojzesove postave po voditvi Gamaliela, tankiga farizeja, in se je sam na farizejsko stran naklonil. Njegovo navadno delo je bilo tkanje plajt za šotore; tako se je hotel pošteno živiti, in nikomur nadležin biti. Še mlad je bil posebin zopernik Jezusovih učencov, ter je o smerti s. Štefana kamnjevavcam oblačila varoval. Zdaj pa si je izprosil pisem od visih duhovnov, de bi šel z njimi v Damašk v shodnice, in ko bi ktere može ali žene nove vere našel, jih zvezane v Jeruzalem pripeljal. Ali na tem potu ga je našla božja milost, ki ga je hotla storiti izvoljeno posodo v spreobernjenje nevernikov. Ko je bil namreč že blizo Damaška, ga obsveti luč z neba, in glas ga obide: Savel, Savel, kaj me preganjaš? In Savel prestrašen praša: Gospod, kdo si ti? In ko zasliši, de Jezus je, že ves spreminjen je pripravljen storiti, kar Gospod hoče; vzdigne se od tal, pa oči so mu otemnjene, in za roke ga peljejo do Damaška. Tukej ni tri dni jedel ne pil; tretji dan pa pride k njemu neki Jezusov učenec, Ananija po imenu, od Gospoda v prikazni do njega zaukazan, ter mu roke na glavo položi; Savel spregleda, je podučen in keršen (l. 37 po Kr.)

Po svojim spreobernjenji se je Savel še nekaj dni v Damašku pomudil, in je precej v shodnicah Jezusa oznanoval. Potem je šel v Arabijo, kjer se je pač večidel v tihoti na visok poklic apostolstva pripravljaj, in je v veči poterjenje posebno razodenje od Gospoda prejel. Ko je zopet v Damašk prišel, je Jude spet prepričeval od Kristusa, in jih na sramoto deval, tako de so se razserdili, in ga iskali umoriti; pa učenci so ga skrivaj čez zid iz mesta spustili, ker so bile mestne vrata zavaro-vane. Zdaj, tri leta po spreobernjenji je prišel v Jeruzalem, posebno, de bi aposteljna Petra vidil, in kakor pravi oznanovavec evangelija spoznan bil. Tu ga je Barnaba, eden iz med dva in sedemdeset

učencov iz Levijeviga rodu, per apostelnih vpe-
ljal, ter je povedal, kako de se je Gospod mu na
poti prikazal, in kako de se je v Damašku za Je-
zusa ponašal. Ker je pa tudi v Jeruzalemu serčno
od Kristusa govoril, je kmalo spet sovražnikov na-
šel, kateri so mu po življenji stregli; tedaj so ga
učenci spremili do Cezareje, in od ondod je šel v
Tars, svoje domače mesto, dokler ni svojih velikih
apostolskih potov nastopil. On je bil namreč posebno
namenjen, sveto cerkev dalej med neverniki razši-
riti, in njene nauke v vsi globokosti in vonder ra-
zumno razložiti. Za to veliko delo je bil pripravin
po svoji poprejšnji učenosti in po svoji posebni go-
rečnosti, nar več pa po lastnim Gospodovim razo-
denji in po močni božji gnadi. Milost Gospodova
ga je iz hudiga preganjavca gorečiga aposteljna
Kristusoviga storila; kar on sam spozna pozneji,
rekoč: „Po milosti božji sim, kar sim“.

(Dalje sledi.)

Ena ovea najdena.

Katolički list piše: Iz Kutine. „V praznik
vstajenja Gospodoviga smo obhajali redko sloves-
nost. Jurče Grubačevič, kovašk pomočnik (detic),
sin gersko-nezedinjene cerkve, je stopil ta dan
vpričo obilniga ljudstva oboje vere (to je, katolske
in staroverske) v naročje sv. matere katolske cer-
kve. Med sv. mašo h koncu Evangelija stopi ime-
novani Grubačevič pred altar z dvema pričama. V
rokah je deržal peržgano vošeno svečo. Ko fajmo-
šter odpoje „Kredo“, so orglje umolknile, in po vsi
cerkvi je bilo tako tiho, kakor de bi nikogar ne
bilo v nji, bila je pa vsa napolnjena. Fajmošter od-
loži mašni plajš, ogerne pluvijal, se vsede na stol
pred altarjem, in upraša pričajočiga spreobrnjenca
kako mu je ime, in kaj bi rad. Mu odgovori: „Jest
sim Juri Grubačevič, in prosim sv. katolsko cer-
kev, de naj bi me sprejela v svoje zveličavno na-
ročje“. Na to fajmošter zopet vpraša, čimu de on
ta velik prestop stori, in spreobrnjenec mu odgovori:
„de dušo zveličam in sercu mir najdem, kteriga
že od sedem let aisim mogel najti; rad zapustim
starše in rodovino (žlahto) svojo, samo de zamo-
rem katolsko živeti in umreti“. Kreпки in vunder
ves ginljivi glas, s kterim je spreobrnjenec te be-
sede spregovoril, je serca zbranih vernih do solz
omečil, in viditi je bilo, de so tudi oni umeli be-
sede, s kterimi je fajmošter spreobrnjencu odgo-
voril, rekoč: „Prav storiš, moj sin! ker kaj bi ti
pomagalo, ako ves svet dobiš, dušo pa bi pogu-
bil“. Po tem ga praša duhoven, če ve, kakošin
de je razloček med obema verama; in on mu je v
začudenje vsih pričajočih tako na tanko razložil, de
je mogel vsak viditi, de on bolje ve obseg katols-
kiga nauka, kot marsikteri ne le prosti, ampak tudi

tako imenovani izobraženi katolčanje današnjiga
stoletja. Vunder zavolj boljiga podučnja svojih ov-
čic še pastir sam z lepim in krepkim govoram raz-
loži vse verske razločke med našo in gersko ne-
zedinjeno (staroversko) cerkvijo. Nobeden ne pomni
v fari, de bi kterikrat kaka pridiga bila tolikanj
zvesto poslušana, kakor ta. — Po dokončanem go-
voru perstopi spreobrnjenec, in poklekivši pred
altar zmoli s krepkim glasam z duhovnim pastirjem
spoznanje keršansko-katolske vere. Zbrano ljudstvo
pa, ki ga je bil pastir popred opomnil, de naj se
per tem djanji vsakteri spomni, kaj je svojimu Bogu
per sv. kerstu obetal, se ni moglo zderžati, in je
tudi s spreobrnjencam vred na glas spoznanje ka-
tolske vere govorilo ali molilo. Po spoznanji vere
je zopet g. pastir spregovoril od edinosti, zveli-
čavnosti svete katolske in apostolske cerkve, in je
opomnil noviga katolčana in vse ljudstvo, de naj
vse življenje gledajo, de spolnujejo pomen goreče
sveče, ktero je spreobrnjenec v roci deržal, to je:
de ohranijo živo in jasno svitlost vere, in peržgano,
plemenečo ljubezen do Boga in bližnjiga! Od veli-
čanske ginljivosti te slovesnosti vam ne morem nič
povedati, ker vsako popisovanje bi to reč le zmanj-
šalo, samo to pristavim: „Bog daj iz svoje neiz-
merne milosti, de bi se ne eno ginjeno serce do
poznih naslednikov ne ohladilo. Amen!“ —n.

Kratek dokaz iz uma.

V vasi L. je živel, in pošteno še živi kmet
J. Le-ta pride po opravkih na V., ter zajde v neko
z ljudmi napolnjeno pivnico. Za njim pride tudi člo-
vek, ali s frakam ali z dolgo sukajo, ne vem prav,
ter začne zabavljati čez sv. vero, in med drugim
tudi pravi, de so vse vere prave in zveličavne, de
je vse eno za zveličanje, naj človek živi, v kteri
hoče. —

Naš kmet modrovavca posluša en čas, in vsi
gosti so vperto v njega gledali; kedar mu je bilo
pa dosti, reče: „Gospod, kakor jih jest spoznam,
je Kristus, po njih misli, bil zlo neumen in nespa-
meten, — kaj ne de oni tako mislijo?“

Gospod. „O kaj še! tega Bog obvari misliti!
jest sim kristjan, verujem v Kristusa, in ga spo-
znam neskončno modriga.“

Kmet. „Pa je vunder Kristus mogel le nespa-
meten biti — po njih govorjenji; zakaj, če je vsaka
vera dobra in zveličavna: čimu je pa On, neskončno
modri Bog, na svet peršel, nam v sveti cerkvi svoj
nauk zapustil in pa še toliko grozovitno terpel, in
na križu umerl; ali ni to neumno za prazni nič to-
liko terpeti?“

Napol-gospod ostermi na to, in ne ve kaj
reči, in ker je bila per njem bolj nevednost kakor
huda volja taciga napačniga in pregresniga modro-

vanja kriva, se je vdal, in za kmetam potegnil, rekoč: „Moja je bila napčna; vaša je prava.“ Prebrisani kmet, slovenska glava, ga je pa podučil, rekoč: „Gospod! tako naj nikar več ne govore, to je pohujšljivo za ljudi.“ —n.

Hvale vredno olepšanje božje veže.

Bog pri sodbi ne bo vprašal, kaj in kolko znamo, Marveč vprašal bo nas kolko dobrih del imamo.

Prav častitljivo je viditi obilno oskerben božji tempelj, kateri v popotniku blage počutke pobožnosti ino božjiga veličanstva obudi, kadar se v enakim prezalim tempelju z pobožnimi farmani v molitvah, prošajah, v zdihvanji resnično združi, in svoje navdano hvalezno serce proti Bogu vzdiguje. Vse je pripravljeno ga zemlji, posvetnim željam odtergati, ino v višave nebeske dike povzdigniti.

Res je, de je človek zlo posveten, in močno na posvetno lepoto navezan, torej so zanj vidno olepšanje, kine in opravila pripravne, de skozi počutljive reči svoje misli in želje le tolikanj ložej k Svarniku povzdigne, kadar cerkve kine ga od vsih strani obdaja, ter njegovo serce za večno v nebeskim Jeruzalemu ga čakajočo lepoto in diko vnema in pripravlja. V tem duhu olepšano cerkev najdem v Polanski fari, kakor malo enakih. Kdo bi mislil, de popotnik tako božjo vežo tukaj zagleda, v takim kraju, kjer neomikanost ljudstva, bolj ko drugej, še vedno kraljuje. Al če ravno niso posvetne modrijanske znanstva tukaj doma, se pa v tako veči meri, pobožnost, brunnost pri tukajšnjih bogoljubnih dusah očitno znamenje božje vere zagleda, katerim je namreč vse, kar je v božjo čast, ino kar jih k pravi pobožnosti vnemati zamore, prva in nar imenitniši skerb in opravilo. Pridi blaga duša, pridi o velikim prazniku v to božjo hišo, ter pogledaj okoli, in njena krasnost ti očitno marljivost in skerbnoš farmanov skaze in prepriča za vse, kar bogoljubne naprave zadeva. Vsaka stran se od lepote blišči, lepi večdel novi pozlatni altarji, zale dragocenjene naprave, cerkvene oblačila, pozrinjala, monstranca, rudečosvileni z kipam preblažene družine olepšani križ (bandero), zraven dva mala banderčka svileni, lepi trije svečniki, med kterimi eden v sred cerkve viseci, krasnost božje veže poviksuje; velike orglje, ktere zversteno glasijoče božjo slavo enoglasno z ljudstvom prepevajo; ta božja hiša večdel lepo pomalana; vse, ja vse kar oko ogleda k velikimu veselju popotnika spričuje, de pobožnost in vdanost za božje naprave se vseskozi tudi zunajno pokaže. Res hvale vredni gospod fajmošter Jancz Hinec, sedanji duhovni oče v Zatičini, slava Jim! so si prizadevali ta tempelj olepšati z trudenjem in podbadanjem Njim v vsih rečeh pokornost skazajočih farmanov tudi v časih, ker so hude bolezn, sle, vremena in nadloge verne farmane zadevale, niso mirovali, dokler ni k veliki radosti gospoda in k slavi farmanov tempelj božji v vsi krasnosti pred očmi stal. Malo po malo kapljica votlino naredi, ravno tako je malo po malo darovanje za božjo vežo skoz mesec, leta veliko veliko zneslo, in glej zdaj stoji božja hiša slovesno vsim Polancam v slavo, za božjo čast; nemarnim farmanam lepi izgled, kakor tistim, ki slovijo v omiki in izobrazeh

nosti krog in krog po zemlje širokosti, pa so — Bogu bodi potoženo! za božjo diko mertvi kristjani! J. K....n, bogoslovec.

Razgled po keršanskim svetu.

Iz Zagreba. Ko je Serbskiga vojvoda Šuplikaca nagla smert zadela, so se od več strani serditi glasovi zoper Zagrebskiga škofa, častitiga g. Havlika vzdignili, zakaj de on ni pripustil, za imenovanim vojvodam duhovniga opravila imeti. Zoper te glasove je pred kratkim odgovor dan bil, v več novicah natisnjen, tega zapopadka, de v tem se je ravnalo le po postavah katolske cerkve, ktere duhovske molitve le po takih mertvih dopusté, kteri so v očitni zvezi z leto cerkvijo. Kolikorkoli so tedej katolski Iliri po vnanjih zadevah in po rodu s Serbi v bratovski zvezi, vonder po veri niso v toliki družbi, de bi se očitno mertvaško opravilo zamoglo imeti. Če kdo letá uzrok prav presodi, ne more katolčanam v ti reči nobene sovražnosti očitati; ravno tako ne, kakor je mi greškim Serbam ne oponasamo, ako oni nasih pogrešnin ne obhajajo. — Usmiljene sestre (Barmhereigarce) v Zagrebu se veliko trudijo v delih keršanske ljubezni. One uče v unanji soli 364 otrok, imajo 34 ubožnih otrok v svoji hiši v reji, in 13 bolnikov vedno oskerbujejo. S pomočjo častitiga škofa, g. Havlika so v stanu še zmirej dobrodelno biti tudi prot drugim. Domača hiša šteje zdaj 18 sester, 4 novice, in unih 34 ubožnih otrok; zraven tega dajo še vsaki dan o polдне 60—70 šolskim otrokam jesti. To žegen božji tudi per pomanjšanih duhovskih prihodkih stori.

Iz Rima neko pismo pové, de so branitelji ondašne republike terdo sklenili, sedem velikih Rimskih cerkev, s. Petra, Marije Snežnice, s. Janeza v Lateranu, s. Pavla itd. z ognjem požgati, ako bi Francozi ali drugi imeli v mesto prisiliti. Papežovo vladarstvo bi se ne smelo drugač, kakor čez podertine in razvaline spet v Rim poverniti! Tukej se vidi, kaj so tisti, kteri danasnje dni slepo ljudstvo zapeljujejo!

Iz Turčije. Zopergovor, vojska in preganjanje je sicer povsod, zlasti pa tukej del katolske cerkve, kjer nima celo nobene človeške podpore. V Carigradu (Konstantinopolju) poglavitim Turškim mestu so razne od katolske cerkve odločene krivoverske stranke, desiravno so si med seboj nasprot, vonder vse v bojevanji zoper pravo nevesto Kristusovo združene. Nar huji se kažejo Amerikanski Metodisti (neka krivoverska družba, ki si domišljuje, od posebniga božjiga Duha znotrej ginjena in navzeta biti.) V listih in časopisih katolsko cerkev grajajo, kolikor morejo; vse stare obrekovanja in zasramovanja spet na njeno glavo spravljajo. K njim se družijo staroverski (ločeni ali odcepljeni) Greki; v mnogih spiskih svoje stare pritožbe in graje nad Rimsko-katolčane na dan spravijo. Dopis, ki so ga papež Pij IX. na vse izhodne kristijane poslali, bi jim bil mogel usta zavezati; pa še bolj so prederzni postali. Pa ravno nar imenitnejši njih pisatelj zoper Rimsko-katolčane se je eniga jutra popolnoma slepiga na svojih očeh znašel, kakor je bil tudi slep na svoji duši. Pravi katolčani se v vsim tem ne dajo motiti, ter še darove nabirajo za papeža. Tudi je pred kratkim popis življenja Mihaela Cerularja, po kteriga napuhu so se Greki od Rima ločili na svetlo prišel. Te bu-

kve so nar boljši odgovor na obrekovanje zopernikov.

Volksfreund piše: „Vrednik Havliček v Pragi je v tiskarski pravdi, ker je zoper sedanjo ustavo in zoper ministerstvo hudo govoril, od Pražkih perseznikov nekriv spoznan bil. Francozni prišežniki spoznajo bolje svojo dolžnost. Kdor v postavo dreza, ali pa deržavi škodljive nauke razširja, ga neprizanesljivo obsodijo, kakor nedavno slovutniga Prouthona, kateri je po kazni usmuknil z begam. Na Francozkim se tudi za cerkev bolje kaže, kot per nas. Naučna postava, ki jo ministersk odbor ravno v posvetovanji ima, bo popolnoma v cerkvenim duhu. Slavni Dupanloup, generalvikar, je z živostjo in resnico besede samiga Thiers-a, bivšiga ministra, spreobernal, in le en sam ud odbora se mu še zoperstavi v njegovih mislih. In ta je mož z „mervico modroznanstva“, profesor Cousin; ker znano je po spričevanji nekiga imenitniga znanca, de „mervica filozofije“ od vere odverne, obiln dar te vednosti pa zopet k veri zaverni. Tacih hlapecov kake mersove posvetne modrije je tudi per nas obilno, in tudi spreobračljivih eksministrov (bivših ministrov) se od lanskiga leta sem ne manjka; samo nam Bog daj Dupanloupov za generalvikarje“.

Anton Günther. Tukej na Dunaji živi na tihim mož, ki jih na tavzente ni slišalo njegoviga imena, kateri ga pa poznajo, ga časte, kakor cerkveniga učenika 19. stoletja. — On je prvi dokazal, de katolška vera, ne samo nič taciga v sebi ne zapopade, kar bi pameti nasprotvalo, temuč de se tudi naj globokejši preiskovanja (Forschungen) in naj silniši potrebe človečanstva se le iz vere razsvetijo in razdané; on je nasprotje, ktero je v človeku in v stvaréh, razmero med izvirnim greham in izvirnim zadolženjem Adama, in med Kristusovim zasluženjem, — in vso versto djanj in nasledkov odrešenja, on je vse to globoko povzel, de ne kmalo pred njim kdo tako; ob kratkim: vednost od božjih reči je po njem taki obseg dosegla, in tako uterjenost (Gründlichkeit) dobila, kakor vednost od človeških reči po velicih naravnih preiskovaveih sedanjih casov — (se ve, de to le od strani človeške pameti, zakaj od strani razodenja je bilo vse to že od začetka popolnoma uterjeno in nad vse dvome povzdignjeno). Ta mož je Anton Günther. Neavstrijanci so njegove zasluge po vrednosti spoznali, so mu velikrat ponujali učilnice na vseučeliših, in ko jih ni hotel sprejeti, so njegove od njega priporočene izučence v to volili; samo na Avstrijanskim se niso za-nj pečali. Akademija znanstev za nar večiga avstrijanskiga misliveca ni imela prostora, deržava ne učilištvá, visoke šole ne dohatorskiga pisma. Karlo-Ferdinandovo vseučeliše v Pragi je se le to vnemarnost odstranilo, ker je te dni visokoučenimu možu častni diplom k slovesnosti njegoviga petstoletniga obstanka poslalo, kteriga sta dva rečena oddelka (Fakultäten) bogoslovski in modroslovski za njega naredila. Drugo dohtar-sko pismo je bogoslovski oddelik imenitnimu J. E. Veitu poslal. (Volksfr.)

Prihodnji teden bodo, kakor je slišati, naš milostljivi škof Dunaj zapustili in se na pot v Ljubljano podali. Procesja s. Telesa bo letas na Dunaji tako svetična, kakor se morebiti nikoli, ker jo bodo vsi ondi zbrani škofje spremili. Šli bodo pred nebam s svečami v rokah, in pred vsakterim se bo v znamenje viši pastirske službe — škofja

kapa nesla. Sami od sebe so že škofje sklenili, se procesji perdružiti; verh tega so bili tudi še posebno od njih svetlosti našiga mladiga cesarja povabljeni.

Duša v premišljevanji s. rešnjiga Telesa.

(S. Alfonza Ligorijana.)

Duša moja! kaj početi?

Ljubi njega, luč sladko;

Le ljubezin hoče imeti,

In ne ljubiš ga gorko.

Glej Narviši, tvoja krona,

Poln ljubezni močne je,

Vabi s svet'ga svoj'ga trona

Skrit v podobi kruha te.

Kot prijatelj k mizi svoji,

V jed ljubezni ti veli;

Kruh z nebes da duši tvoji

Vsiga se ti podeli.

Kaj je mogel več še dati

On iz serca miliga?

Kaj še vis'ga poiskati,

De preserčno ljubiš ga.

Je njega ljubezni malo,

De na križ pribit za te

Smert je storil tako zalo,

Mu je pocilo serce.

Nehal ni on, dokler poti

Ni v ljubezni osledil;

De prisel bi ti naproti,

S tvojim srcem sklenjen bil.

Od ljubezni tak goreče

Serce nisi zmagano?

Ne goriš zanj plemeneče,

Ki te vedno ljubil bo.

O podaj se, njega ljubi,

Kteri ljubi te tako;

In v zastavo, de te ljubi,

Sebe sam'ga da zvesto.

H.

Darila za papeža Pija IX.

Od poprej . . . 1039 gld. 28¹/₂ kr.

Maria M.	2	—	—
Gospod Jožef Lap, kaplan v Teržici	2	—	—
— Gašper Šoklič, fajm. na Breznici	5	—	—
— T. B.: „Ohrani, Gospod! našiga papeža Pija; oživlaj in osreči ga na zemlji, in ne daj ga v voljo njegovih sovražnikov“ i cekin	6	—	10
Gospod Andria Čutek, fajmošter pri sv. Benediktu v slov. goricah	5	—	—
— Franje Hojnik, kaplan pri s. Benediktu	5	—	—
— Franje Bezjak, kaplan pri D. Marii v Njegovi na Stajarskim	5	—	—
Ene dobre duše v Kranji	3	—	20
Duhovšina v Idrii	18	—	—
Gospod Valentin Rupar, penz. fajmošter pod Šinkovim turnam v Vodiški fari	4	—	—
— Martin Mervic iz Vodice	4	—	—
Nekaj drugih dobrih ljudi iz Vodiške fare	35	—	47
Gospod Prinaž Kosec, fajmošter v Poljanah	10	—	—
— Jožef Zamejc, kaplan v Poljanah	2	—	—

Znesik . . . 1114 gld. 15¹/₂ kr.

Prenesik . . . 1114 gld. 15 ¹ / ₂ kr.			Prenesik . . . 1262 gld. 41 kr.		
Maria Kosec v Poljanah	1	" — "	Gosp. Gašper Šubel, fajm. v Dobrimpolji	1	" 8 "
Maria Jesihar	1	" — "	— Franc Narobe, kaplan	1	" — "
Rozalia Pečnikar	1	" — "	— Peter Dobrave, fajm. v Strugi	1	" — "
Ena gostja v Poljanah	2	" — "	Farna soseska na Trati	6	" — "
" " " "	1	" — "	"Dekla Gospodova v povišanje božje		
Gospod Stefan Šubic	1	" — "	časti in spoštovanje s. Očeta"	2	" — "
Nekeje farmanov v Poljanah	3	" 56 "	Gospod Jožef Coze, fajmošter v Ger-		
Iz Jančiga	1	" — "	čarciah	1	" — "
Gospod Fridrih Hudovernik, kaplan v			— Jur Steurer, fajmošter v Mozelnu	1	" — "
Kranji	3	" — "	Farna soseska v Mozelnu	2	" 16 "
Nedelski šolarji in šolarce na Bistrici			Gospod Jur Mayerle, posestnik v Ko-		
v Bohinji	7	" 30 "	čevji	—	" 20 "
Nekeje nedelskih šolarjev v Srednji			— Janez Weiss, posestnik v Kočevji	—	" 20 "
vasi v Bohinji	1	" 20 "	— Lorenc Muhr, c. k. finančni višji		
Dva perstana in trije zlati uhani iz			ogleda	—	" 30 "
Bohinja	1	" — "	— Daniel Fajenc, penz. fajmošter v		
En duhoven: „Naj Bog vse v dobro			Kočevji	3	" — "
oberne" 1 cekin	4	" 30 "	Gospa Maria Bartelme, vidova v Kočevji	1	" — "
Gospod Matevž Keršmanec, fajmošter			Gospod Franc Zaveršnik, fajmošter		
na Bohinski Beli, 1 cekin	6	" 20 "	na Koprivniku	2	" — "
— Tomaž Rozanc, kaplan v Sach-			— J. S. iz Čermošnic	6	" — "
senfeld	2	" — "	— Ferdinand Rebič, mestni kaplan		
— Jur Varl, namestnik v Krajski			per s. Jakobu v Ljubljani	5	" — "
gori	2	" — "	— J. Z., duhoven	2	" — "
— Janez Rant, fajmošter v Zagracu			— Jernej Uršič, fajmošter v Kam-		
— Franc Klemenc, duhoven	1	" — "	nigorici	25	" — "
— Primaz Kušar iz Drazovnika	—	" 40 "	— Jožef Zupancič v Kamnigorici	2	" — "
Soseski Vögle in Vökle	3	" 13 "	Maria Klemencič	1	" — "
Gospod Jožef Merzel, fajmošter na			Maria Zupancič	2	" — "
Planini	3	" — "	Maria Golmajer	1	" — "
— Anton Mlakar, fajmošter v Za-			Gospod Tomaž Posnik	2	" 30 "
gurji	2	" — "	Barbara Šiler	2	" — "
— Ignac Mali, fajmošter v Knežaku			Elizabeta Posnik	2	" 30 "
Cerklanska fara na Gorenskem	21	" 35 ¹ / ₂ "	Gospod M. Lipovšek, fajmošter, in		
Gospod Andrej Hafner, fajmošter, in			soseska s. Leonharda	7	" — "
farna soseska per s. Joštu	7	" 30 "	Farna soseska v Javorji	—	" 36 "
Soseska P.	1	" — "	Farna soseska v Lučnah	1	" — "
Farna soseska v Nakiim	5	" — "	Ena vdova	4	" — "
Gospod Ignac Gececl, kaplan na Trati			En duhoven	1	" — "
— Janez Globočnik, namestnik v			A. A., kaplan	5	" — "
Blogovci	1	" — "	Ena dekla	1	" — "
— Franc Čuk, fajmošter v Zaplani:			Gospod Jernej Bizjak, fajmošter na		
„Pontifici MaX. Pio IX., nVnC			Jesenicah	2	" — "
Degenti In Civitate Gaëta, Vo-			Ena hišna posestnica v Ljubljani	2	" — "
Vebat"	2	" — "			
Nekeje farmanov v Zaplani	1	" 7 "			
Rozalia Jékel, hišna: „Ena revna ovca					
svojimu višjemu Pastirju"	—	" 30 "			
Maria Dolinar, kuharica	—	" 21 "			
En solar K. L.: „Bog ohrani našiga					
očeta papeža Pija IX.	—	" 20 "			
V. M. v Ljubljani	2	" — "			
En duhoven	2	" — "			
Gospod Ignaci Holcapfel, dehanť v					
Ribnici, 1 cekin	4	" 30 "			
— Jožef Skubic, kaplan v Ribnici					
— Anton Krašovic, kaplan v Ribnici					
— Jur Janeš, duhoven per Novi Štifti					
— Jožef Žagar, duhoven na Gori					
— Matevž Kavčič, fajmošter v So-					
dersici, 1 cekin	4	" 30 "			
— Primaz Klemenc, kaplan v So-					
dersici	2	" — "			
Znesik		1262 gld. 41 kr.			

Skupej . . . . 1359 gld. 51 kr.

Povabilo

na naročbo Zgodnje Danice za drugo polovico leta 1849.

Zgodnja Danica bo v drugi polovici tekočiga leta kakor dozdaj izhajala. Cena za pol leta je v Ljubljani v tiskarnici g. Jož. Blaznika 1 gld.; po c. k. pošti pa velja Zgodnja Danica za pol leta 1 gld. in 20 kr.

Ker po novi postavi od naročivniga denarja ni nič poštnine plačati, je nar boljše, de se pisma z naročivnim denarjem naravnost vredništvu ali tiskarnici g. Jož. Blaznika pošljejo. Samó de se mora na napisu pisma tudi tole zapisati: „Naročivni denarji“ („Pränumerationsgelder“).